

*Теплий Андрій Геннадійович,
студент 3-го курсу факультету прокуратури та слідства
Національного університету «Одеська юридична академія»
Науковий керівник: к.ю.н., доцент Деревнін В.С.*

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА ДОГОВОРУ ДОВІЧНОГО УТРИМАННЯ (ДОГЛЯДУ)

В сучасних умовах розвитку договірного права, особливо актуальним постає дослідження правової природи цивільно-правових договорів. Серед великої кількості договорів, договір довічного утримання (догляду) постійно займав одне з ключових місць в наукових дослідженнях як вітчизняних, так і зарубіжних цивілістів, в зв'язку з цим особливо важливим є дослідження даного договору.

Перш ніж досліджувати сутність договору довічного утримання, необхідно визначити поняття договору та цивільно-правового договору, оскільки тільки після їх визначення доречно переходити до аналізу договору довічного утримання.

Варто зазначити, що в правовій науці під договором розуміють в цілому угоду двох або більше сторін про встановлення, зміну чи припинення відповідних прав і обов'язків [1, с. 232]. В свою чергу, поняття «цивільно-правовий договір», що є однією із базових категорій цивільного права, традиційно розглядається науковцями як багатозначне поняття, зокрема, по-перше, як підстава виникнення правовідносин (договір-правочин); по-друге, як саме правовідношення, що виникло із цієї підстави (договір-правовідношення); по-третє, як форма, у якій відповідні правовідносини втілюються (договір-документ) [3, с. 70].

Переходячи до аналізу договору довічного утримання, відмічаємо, що на законодавчому рівні його поняття закріплено в ст. 744 Цивільного кодексу України (далі – ЦК України). Згідно вказаної норми ЦК України, договір довічного утримання (догляду) – це договір, за яким одна сторона (відчужувач) передає другій стороні (набувачеві) у власність жилий будинок, квартиру або їх частину, інше нерухоме майно або рухоме майно, яке має значну цінність, взамін чого набувач зобов'язується забезпечувати відчужувача утриманням та (або) доглядом довічно [3]. Отже, як випливає з вищевказаного, за визначенням договору, за ст. 744 ЦК України, та інших правових норм, розміщених глави 57 ЦК України, випливає, що, по-перше, знято обмеження щодо суб'єктивного

складу договору, що було чинним у ЦК України 1963 року, по-друге, значно розширене коло об'єктів, щодо яких можливе укладення договору довічного утримання; по-третє, врегульовано правові наслідки розірвання договору тощо [4, с. 58]. Отже, фактично, наявність таких положень в ЦК України свідчить про прогресивність даного договору в порівнянні з попередніми положеннями.

Характеризуючи досліджуваний договір доцільно проаналізувати істотні умови договору.

Так, зокрема, істотними умовами договору довічного утримання є умови про предмет, оцінку матеріального забезпечення відчужувача та його строк.

Відмічаємо, що специфіка предмету договору полягає в тому, що, по-перше, для забезпечення утриманням та (або) доглядом може бути відчужено лише житловий будинок, квартиру або їх частину, інше нерухоме або рухоме майно, яке має значну цінність, і, по-друге, утримання може здійснюватися в усіх видах матеріального забезпечення, як і догляд, за домовленістю між сторонами.

Договором має бути здійснено грошову оцінку матеріального забезпечення, яке щомісячно має надаватися відчужувачу. Така оцінка підлягає індексації в порядку, встановленому законом. Крім того, законодавець у ч. 1 ст. 747 ЦК України передбачає, що обсяг зобов'язання набувача відповідно зменшується у разі смерті одного із співвласників майна, що було відчужено ними на підставі договору довічного утримання (догляду).

Відповідно до ст. 602 ЦК України, вимоги щодо довічного утримання (догляду) не підлягають зарахуванню. Тобто набувач за таких умов не має права, зокрема, зарахувати за рахунок утримання та (або) догляду відчужувача будь-які борги останнього перед ним. Також у разі смерті відчужувача внаслідок завдання йому шкоди, при визначенні розміру відшкодування шкоди, яку завдано втратою годувальника, до складу доходів померлого зараховують заробіток, пенсію, і, як зазначено в ч. 2 ст. 1200 ЦК, суми, що належали йому за договором довічного утримання (догляду), та інші аналогічні виплати, які він одержував. Це означає, що зі смертю відчужувача обов'язок набувача з його утримання та (або) догляду припиняється, але замість цього особи, які були на його утриманні або мали на день його смерті право на одержання від нього утримання, а також дитина потерпілого, народжена після його смерті, набувають право на утримання від особи, винної у смерті відчужувача.

Строк дії договору визначається безпосередньо його природою і дорівнює періоду життя утриманця [5, с. 170].

Отже, саме ці три умови є істотними для будь-якого договору довічного утримання.

Що стосується форми даного договору, то договір довічного утримання (догляду) укладається у письмовій формі та підлягає нотаріальному посвідченню [3].

Таким чином, ми дійшли висновку, що договір довічного утримання (догляду) є реальним, односторонньо зобов'язуючим, відплатним, алеаторним, триваючим, з особливо довірчим характером. Даний договір спрямований на передання майна у власність і разом з тим поєднує в собі й інші інтереси сторін, пов'язані з доглядом. Тому, існування даного виду цивільно-правового договору в сучасних умовах є досить важливим та необхідним.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Юридична енциклопедія. – К. : НАНУ ; ІДіП ; Вид-во «Українська енциклопедія» ім. М.П. Бажана, 1999. – Т. 2. – 1999. – 744 с.
2. Заверуха Т.М. Синтетичний підхід до визначення поняття та ознак договору в цивільному праві / Т.М. Заверуха // Університетські наукові записки. - 2010. - №3. - С. 70-76.
3. Цивільний кодекс України від 16.01.2003 № 435-IV // Відомості Верховної Ради України (ВВР). – 2003. – №№ 40-44. – ст.356.
4. Лаптош М. В. Договір довічного утримання, питання теорії / М. В. Лаптош, А. О. Куртакова // Трипільська цивілізація. – 2012. – № 8. – С. 58-62.
5. Стефанчук Р.О. Цивільне право України. Навчальний посібник. – К. Наукова думка, 2004. – 361 с.

*Толмачевська Юлія Олегівна,
студентка 2-го курсу освітньо-наукової програми
факультету цивільної та господарської юстиції
Національного університету «Одеська юридична академія»
Науковий керівник: д.ю.н., професор Харитонов Є.О.*

ЩОДО ПРОБЛЕМ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ СТІМІНГУ У КІБЕРСПОРТІ

Сьогодні, кіберспорт є всесвітнім напрямком розвитку спорту з значним числом фанатів і у Північній Америці, і в Азії (особливо Південній Кореї та Китаї) та Європейському Союзі (зокрема, Німеччині та Великобританії). Далі, очевидно, наголосимо, що до 2019 року світовий ринок кіберспорту буде збільшуватись до більш ніж 1,9 млрд. доларів [1].

Перш за все, слід відмітити, що основи кіберспорту подібні до традиційних видів спорту: кваліфіковані гравці конкурують один з одним у живих виступах, яких підтримують шанувальники та спонсори.